

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre • 150.— | Egy óra • 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — 10-20

A liberális korszak

A kiegyezéstől a világháború kitéréséig eltelt ötven esztendő-ről, Magyarország liberális korszakáról emlékezett meg Sándor Pál tegnapi nemzetgyűlési beszédében és nem hisszük, hogy elfogulatlan, a pártszenvedélytől higgadt ítélőképességében befolyásolatlan magyar ember igazat nem adna megállapításainak. Nem hisszük, hogy akadna Magyarországon olyan ember, aki nem kívánna vissza a virágzásnak, a boldogságnak azt az epocháját, melyet a világháború, helyesebben: a forradalmak zártak le, hiszen ha a háború befejezése nem fordul bele a forradalom kaoszába, nem látnánk magunk előtt csak romokat, csak pusztulást, mint most a háború ütötte sebek gyógyulása bizonyára könnyebben és gyorsabban ment volna végbe, ha azok állhattak volna a rekonstrukció munkájának élére, akik közel félszázadon át a fejlődésnek, a virágzásnak utján vezették a magyar nemzetet.

A szakadatlan építés, az értékek és kincsek egymásra halmozásának nagyszerű korszaka volt a magyar liberalizmusé. Az államszervezet ereje és hatalma, a közhatalóságok abszolút tekintélye a legteljesebb jogrendet, a nyugati államokéval mindenképpen vetekedő, tökéletes személy- és vagyonszabadságot garantálta s a jogrend föltétlen uralma alatt bámulatos arányokban fejlődött az ipar, a kereskedelem, busás jövedelmet hajtott a földbirtok, pompás virágokat hajtott a művészet, az irodalom. A termelő, alkotó tehetség szabad útja nemcsak az egyesek, hanem a köz, a nemzet számára is gazdag gyümölcsöket hozott.

És mindezt a sok értéket, mindent a sok kincset a magyar génusz, igenis: a magyar génusz teremtő erejének köszönhetjük. A liberális korszak tette magyarrá a fővárost, a liberális korszak teremtett magyar ipart, magyar kereskedelmet, irodalmunk és művészetünk is a liberális korszakban nagyjában és egészében magyar volt. Főlemelt homlokkal állhatnak meg a magyar liberális korszak vezérei a történelem ítélőszéke előtt: azzal, hogy szabad utat engedtek a tehetség érvényesülésének, hogy attól, aki dolgozni akart, a tehetségén kívül nem kívántak egyebet, csak magyar érzést, csak dicsőséget szerettek nemzetük számára.

Hogy hibái is voltak a liberalizmusnak? Kétségtelen. De akik csak a hibáit emlegetik a liberalizmusnak, gondolják meg, hogy sokkal hasznosabb szolgálatot tesznek hazájuknak, ha lenyesik a liberális korszak kinövésait, mintha minden alkotásával együtt sirba akarják tenni. Dicsőséges korszaka volt ez Magyarországnak történelmének, melyet kései utódok is büszkén fognak emlegetni.

Szeptember 15-ikén hirdetik ki az ítéletet Tisza István gyilkosainak bünpörében

Sztanykovszkyra vonatkozólag súlyosbították a vádat

Budapest, szept. 11. Tisza István gróf gyilkosainak bünpörében ma Vágó-Wilhelm Jenő védekezése van napirenden.

Délelőtt fél tíz órakor a bíróság tanácskozássra vonult vissza, amely 12 óráig tartott. A bíróság visszatért a terembe és Mondada dr. tárgyalásvezető kihirdette a bíróság határozatát, amely szerint a haditörvényszék úgy találta Sztanykovszkyra vonatkozólag, hogy a vád alapjául szolgáló tett ugyanaz a tett, amely az eredeti vád tárgyát képezi, azonban súlyosabban büntetendő, amennyiben Sztanykovszkyra is megállapította a haditörvényszék a *tevékeny közreműködést*. A bíróság a katonai büntető törvénykönyv alapján felhívja a vád és védelem képviselőit, nyilatkozzanak, van-e indítvány a tárgyalás elnapolására.

Littomericzky dr. százados ügyész: A magam részéről nem kívánom az elnapolást, hanem egyenesen kérem az ítélelhozzatalt.

Lengyel Zoltán dr. védő: Beszélni akarok Sztanykovszkyval, kérem a tárgyalás felfüggesztését.

A haditörvényszék helyt ad a kérelemnek. A tárgyalás megnyitása után

Lengyel Zoltán dr. és Sztanykovszky a tárgyalás elnapolását kéri.

A bíróság határozathozatalra vonul vissza.

A tárgyalás újabb megnyitása után kihirdetik a haditörvényszék határozatát, mely szerint a tárgyalást nem napolják el és szeptember 15-én délelőtt kihirdetik az ítéletet.

A tárgyalás folyik.

A kis entente támadása a Duna-konferencián Magyarország ellen

Ellenzik, hogy Budapest legyen a Duna-bizottság székhelye — A magyar delegátusok együtt haladnak az angolokkal és a franciákkal — Take Jonsescu a kis ententeről, a magyar-román viszonyról és a bolsevizmusról

Budapest, szeptember 11. A Magyar Távirati Iroda jelenti Párisból:

A Duna-konferencián a francia álláspont összeütkezésbe került a románok, csehek és szerbek álláspontjával, a folyam-allamok szuverenitásának kérdésében. Az angol-francia javaslat a Duna teljes internacionalizálását kívánja Ulmtól kezdve. A konferencia alelnöke, aki román delegátus, külön javaslatot nyújtott be, hosszabb beszéd keretében, melyben a folyam-allamok szuverenitását követelte, székhelynek pedig Pozsonyt ajánlotta, vagy esetleg Bécsset. Junktimof akarnak teremteni a Rajna internacionalizálásának kérdésével, mert Hollandia ragaszkodik szuverenitásához.

A magyar delegátusok szorosán egy álláspontot képviselnek az angolokkal és a franciákkal.

Páris, szeptember 11. Take Jonsescu román külügyminiszter az Excelsior munkatársával folytatott interjú során többek közt a következőket mondta:

— Csak a nyugati hatalmas ententehez viszonyítva kicsi a kis entente, de tulajdonképen

nagy, ha úgy kiépítjük, mint én azt 1918-ban és 1919-ben Venizelosszal megterveztem. Akkor a *Balti-tenger*től az *Aegei-tenger*ig fog terjedni és a Kelet minden győztes államát magában foglalja. A szövetségnek egyelőre csak Csehszlovákia és Jugoszlávia szövetezése az alapja. Most fog sor kerülni rá, hogy megállapítsuk az érdekközösséget Románia és Csehszlovákia között, a *trianoni szerződés* alapján, melynek érintetlenül kell maradnia.

Arra a kérdésre, hogy *milyen a viszony Románia és Magyarország között*, ezt mondta a miniszter:

— Megfoghatatlan módon keletkezett az a hír, hogy Románia engedményeket kíván tenni Magyarországnak. A jó szomszédos viszony csak akkor képzelhető, ha a trianoni szerződést betű szerint végrehajtják.

A Duna-konferenciára vonatkozólag kijelentette, hogy a Dunára nézve éppen olyan alapelveket kell felállítani, mint a Rajnára, mellyel csatorna fogja összekötni. *Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia ellenezni fogják, hogy a bizottság székhelye Budapest legyen*. Ha egy Duna-bizottság mellett esnek a döntés, akkor a legalkalmasabb lenne *Galac*, ha pedig két bizottság lesz, akkor a ma-

siknak csak *Pozsony*, vagy *Bécs* lehet a székhelye.

A bolsevizmusra vonatkozólag kijelentette, hogy a viszonyok a képzelhető legkedvezőbbek Romániára, mert sem háboruban nincs Szovjet-Oroszországgal, sem békét nem kötött vele. *Oroszország jelenlegi hatalmasaival nem képzelhető el semmiféle szerződés*.

A Keleti Vásár megnyitása

Horthy kormányzó beszéde

Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg Horthy Miklós kormányzó a Keleti Vásárt az iparcarnokban. A kormányzó Magasházy százados parancsértiszt kíséretében jelent meg és a részére készített emelvényre lépett.

Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter a következő beszéddel üdvözölte a kormányzót:

— A háború akadályozta a szabad forgalmat, amely a kereskedelemnek életelő eleme. Ez megkérdőjelezte az egész gazdasági életet. Ennek a vásárnak az a célja, hogy meglegye az első lépést a szabadforgalom felé. A gazdasági élet terén elpusztított mindent a háború, de nem pusztította el a lelkek energiáját, mely ezt az országot ezer éven keresztül élte. A kiállítás meg fogja győzni Főméltóságodat, hogy ennek az országnak ipara van, tele vagyunk ambícióval és buzog a termelő erő. Ha munkaadó és munkás megértik egymást, akkor a termelő munka számtalan forrása fog kifakadni.

— A mi fővárosunk ki akarja használni a nemzetközi forgalomban szerencsés helyzetét. Nem repülhet el felettünk szó, nem repülhet keresztül rajtunk aviaticus, hogy itt meg ne pihenjen. Kelet és Nyugat között a forgalmat csak Budapestben keresztül lehet lebonyolítani és nekünk igyekeznünk kell, ha ezt a lehetőséget ki akarjuk használni, hogy megálljuk a helyünket.

— Ez a kiállítás dokumentum, hogy ebben az országban a munka lett urr!

Horthy Miklós kormányzó a beszédre válaszolva a kiállítást a következő szavakkal nyitotta meg:

— Azért jöttem, hogy ebből az összeműködésből csak a termelő munka és az összes erők egyesítése emelhet ki bennünket.

Ujabb krízist kell ma áthidalnunk. Bizonyos, hogy az a nemzet, amely ebből a versenytől győztesen kerül ki, amely ezt a krízist, mely Európa minden országában dúl, szerencsésen megússza és vezetni fog a versenyben, annak megmérhetetlen hasznát fogjuk látni!

Ezután a kereskedelmi és iparkamara tagjait mutatták be a kormányzónak, majd a megjelent előkelőségek kíséretében a kormányzó megtekintette a vásár összes helyiségeit.

Békebeli legfinomabb férfi ruhák és női costumoknak való legújabb divatu színes, valamint kék és fekete **szövetek** feltűnő jutányos árban **Kupfer és Társánál** Kistemplom bazár.

2600 korona egy öl tűzifa

Városi fát csak közalkalmazottak kapnak

A debreceni faármegállapító bizottság ma délután 12 órakor ülést tartott *Tatay* Zoltán dr. tb. tanácsnok elnöklésével, hogy az országos rendelet alapján a tűzifa szabadkereskedelmi árát a debreceni piacon megállapítsa.

Beható megvitatás után a bizottság a következő árakat állapította meg:

Egy vagon tűzifa a telepen	13,000 kor.
egy öl tűzifa a telepen	2,600 »
egy köbméter tűzifa a telepen	650 »
egy métermázsza tűzifa felaprítva és házhoz szállítva	160 »

A faármegállapító bizottság eme határozatát hirdelményben fogja a közönséggel tudatni és fel fogja hívni a közönség figyelmét arra az országos rendelkezésre, hogy két szobánál nagyobb háztartások havonként legfeljebb két köbméter, tehát egy fél öl tűzifát, két szobánál kisebb háztartások pedig legfeljebb egy köbméter, tehát egy negyed öl fát fogyaszthatnak. Tehát ennél nagyobb mennyiség eladása vagy vétele tilos.

A város tűzifa készletének mikénti felhasználásáról a közgyűlés fog dönteni. Az előterjesztés készítésébe ma fogott bele az erdőhivatal. Valószínű, hogy azt a tervet, mely szerint a város fegyeket bocsát ki, eljuttatják. Azoknak az intézményeknek és testületeknek az igényeit, amelyeknek eddig is a város juttatott fát, a minimumra fogják leszállítani és a megmaradt mennyiséget, a szabadkereskedelmi árnál olcsóbban, kizárólag a fixfizetéses közalkalmazottaknak juttatják.

A hadházi kommunisták monstre pöre

Ma délelőtt fejezték be a vádlottak kihallgatását

A debreczeni kir. törvényszék *Nagy* Kálmán dr. kir. ítéletábrái bíró elnöklésével tegnap este 7 óráig tárgyalta a hadházi kommunisták ügyét. Tegnap estig 38 vádlottat hallgattak ki. Ma délelőtt folytatták a tárgyalást. Az 58 vádlott kihallgatása délelőtt fél 11 órakor nyert befejezést.

A vádlottak hatalmas bünlajstroma a szokásos kommunista büncselekmények mellett szerepel az is, hogy a hatóságokat elűzték s helyükbe a tulajdon embereket ültették, azonkívül nemcsak elméletben hirdették a földbirtok és az egyházi vagyon föl-osztását, hanem a gyakorlatban is megkezdték.

A főbűnöst, *Bánhegyi* Kálmán direktóriumi elnököt azzal is vádolja az ügyészség, hogy községi pénztárt magával vitte. *Bánhegyi* azzal védekezett, hogy a románok elől akarta megmenteni.

A tanúkihallgatások a mai egész napot igénybe vette.

A bolsevisták India ellen készülnek

Enver pasa a fővezér — Az orosz delegátusok nem mennek Rigába?

Bécs, szeptember 11. A *Neue Freie Presse* párisi tudósítója jelenti: A *Temps* egy londoni távirata szerint a szovjetkormány elhatározta, hogy nem küld delegátusokat az új rigai békekonferenciára. Ezt a hírt eddig hivatalosan még nem erősítették meg.

London, szept. 11. Moszkvai távirat híradja, hogy Lenin és *Trotsky* kívánságára Enver basa lett azoknak a bolsevista csapatvezetőknek főparancsnoka, amelyek India ellen vonulnak. A Kaukázusban, Perzsiában, Afga-

nisztánban és a Kapsi-tengeren túl levő bolsevista haderőt a moszkvai kormány Enver basa alá rendelte. Az új főparancsnok Szmolenszkben tütötte föl főhadiszállását. A *Times* konstantinápolyi távirata szerint a keleti népek Bakuban tartott bolsevista kongresszusán a napirend főtárgya ez: Indiát föl kell szabadítani a brit zsarnokság alól.

Páris, szeptember 11. A *Temps* jelenti Varsóból: *Trotsky*-fia a *Paltusk* melletti nagy ütközetben elesett.

Még ez évben leszállítják a pótdadót

Minimális pótdadó a jövő évi költségvetésben

Ma délelőtt nagyjelentőségű tárgyalások indultak meg *Magoss* György dr. tiszti főügyész, *Vásáry* István dr. adóügyi tanácsnok és *Kondor* Kálmán főszámvevő között. A tárgyalások célja egyrészt az, hogy a jövő évi költségvetési előirányzat irányelveiben megállapodjanak és így a tanács plenuma elé kész javaslatokkal lép-hessenek, másrészt azonban konkrét formában szóbakerül a gondolat, hogy az 1920-as költségvetési év eddigi tapasztalatai és a jövedelmi források várható emelkedése alapján

az erre az évre megállapított pótdadót leszállítsák,

illetve a pótdadó leszállítására tegyenek javaslatot a közgyűlésnek. Az 1920-as év költségvetési előirányzatát a közgyűlés elfogadta és jóváhagyás vegett a belügyminiszterhez terjesztette föl. Nincs kétség aziránt, hogy az előirányzatot a miniszter is jóváhagyja. Az előirányzat 2,584.000 koronában állapította meg a fedezellen költségvetési hiányt és e hiány fedezetül 118 százalékos községi pótdadót állapított meg.

Itt emlékeztetnünk kell arra, hogy a városi tanács a román megszállás idején a városi adminisztráció zavartalanosságának biztosítására több szabályrendeletet alkotott, melyekkel részint különböző új adónemeket inaurált, részint pedig az eddig is szedett különböző illetékeket fel-emelte. Ezeknek a szabályrendeleteknek a segítségével sikerült is a városi háztartás stabilitását biztosítani a megszállás idejére, városunk felszabadulása óta pedig ezek a különböző városi ille-tékek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a városi háztartás egyensulya továbbra is megmaradjon.

A belügyminiszter ugyan e szabályrendeletek egyrészt nem hagyta jóvá, amíg azonban a miniszter döntése meg nem érkezett, tehát körülbelül egy fél évig, a házipénztárt a szabályrendeletek keresztülvitele jelentékeny összegekkel gyarapította ugyannyira, hogy

a 2,584.000 koronás költségvetési hiány már a mai napig teljes összegében befolyt a házipénztárba,

sőt bizonyos felesleg is mutatkozik.

Erre a feleslegre, de még tovább nagy feleslegekre is szüksége van azonban a házipénztár-

nak, mert egyrészt maga a közgyűlés is igen nagy kiadási tételre szavazott meg a bevételi fölöslegek terhére, másrészt a tanács is csak a napokban volt kénytelen körülbelül 800.000 koronát ugyancsak a fölöslegek terhére a hajdulegénység téli ruhával való ellátása céljából kijelölni.

Tekintve azonban, hogy a nemzetgyűlés már eddig is számos új adótörvényt alkotott és alkot, amelyek az állami adók tételeit az eddigiekkel szemben rendkívül nagy mértékben felemelik, a város illetékes köreinek a 118 százalékos pótdadó leszállítására kellett gondolniok részint azért, mert az állami adótételek horribilis emelkedése mellett a mai pótdadó csaknem elviselhetetlen terhet jelentene, másrészt azért is, mert az új állami adótételek mellett már egy jelentékenyen leszállított pótdadó is biztosítani fogja azokat a bevételi fölöslegeket, amelyeknek terhére a tanács és a közgyűlés számos kiadást állapított meg.

A tárgyalások ma kezdődtek meg és nincs kétség aziránt, hogy a házipénztár jogos igényeinek és a városi háztartás zavartalan-ságának figyelembevételével rövidesen eredményre is vezetnek.

E tárgyalásokkal egyidejűleg foglalkoznak már illetékes helyen a jövő évi költségvetési előirányzat irányelveinek megállapításával. Bizonyosra vehető már most, hogy

az 1921. évi költségvetési előirányzat csak minimális pótdadót fog megállapítani,

mert részint a város rendes bevételi és a szabályrendeletek közül különösen a telekértékkadóra vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása nyújt elegendő fedezetet a kiadásokra, részint az új állami adótételek nagysága mellett minimális pótdadóval is meg lehet szerezni azokat a feleslegeket, amelyekre a háztartás biztonsága szempontjából feltétlenül szükség van.

A városi gazdálkodás stabilitását bizonyítja az a tény, hogy az 1917. és 1918. évi zárszámadások a városi vagyon 70000 koronás gyarapodását mutatják ki ezekben a háborús évekből, az 1919. évi zárszámadás még nagyobb-mértvű vagyongyarapodást fog kimutatni, jóllehet a város 12 millió korona hadikölcsön után kamatot még nem kapott és vagyontát még mindig az 1910-ben

készített vagyonkimutatás alapján értékeli, holott e vagyontételek értéke azóta rendkívüli arányokban emelkedett.

Kalapüzem
PIACZ-UTCZA 9. SZAM.
NŐI ÉS FÉRFI KALAPOK UJJA.
ALAKITÁSA 8 NAP ALATT

A skót-magyar nyelvrokonság

Roose tanár vasárnapi előadása

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg nagy érdeklődéssel várt előadását a skót-magyar nyelvrokonságról *Roose* Miksa nyelvtanár a vármegyháza dísztermében. Jegyeket még az előadás előtt is lehet váltani a helyszínen felállított pénztárnál. Közvetlenül az előadás megkezdése előtt, 11 órakor a terem ajtaját lezárják.

Roose tanár kutatásait a tudományos világ nagy érdeklődéssel fogadta, az erdélyi magyar-székiek szövege pedig a kutatás eredményeit elsőrangú propaganda-eszköznek tartja a magyar ügy érdekében.

Roose tanár eddigi nyilatkozatai és tájékoztatásai alapján már most megállapíthatjuk, hogy bár következtetéseknek egyrésze hipotéziseken alapszik, ezek a hipotézisek önmagukban is rendkívül érdekesek, újak és ötletesek. Az összehasonlító nyelvészet alapján végzett kutatásai pedig egyrészt rendkívüli és eléggé nem méltányolható szorgalomra valának, másrészt pedig olyan eredményeket produkáltak, amelyekkel már csak azért is foglalkoznia kell a tudományosságának, mert ez a foglalkozás számos tudományos ismeret kibővítését jelentési és több eddig tisztázatlan kérdés megoldását eredményezheti.

Maga a nagy közönség, a magyar közönség előtt viszont épen ma nem lehetnek közömbösekké *Roose* tanár érdekes, ötletes megállapításai arról, hogy a skótok is tagjai voltak a népvándorlás előtti nagy szittyai birodalomnak és a germán népvándorlás nyomta őket mai hazájuk felé akkor, amikor a magyarok ősei Kelet-, majd Dél-Oroszország felé voltak kénytelenek vándorolni. Érdekes, frappáns fölfevés, hogy Szt. István idejében sok angol herceg fordult meg hazánkban, akik magyar, illetve székely főurakat, rokonokat vittek magukkal hazájukba. Számos skót főúri család, közöttük az egész világon is Douglas-lordok családja, családfáját székely származásra vezeti le.

A skót nyelv *Murray*-féle hatalmas etimológiai szótára nyújtotta azonban *Roose* tanárnak a legértékesebb adatokat. E szótár ugyanis körülbelül 500 skót szóhoz azt a megjegyzést fűzi, hogy eredetük ismeretlen. *Roose* jelentős következtetéseket fűz ahhoz a megállapításához, hogy mind az ótszáz szó magyar eredete kétségtelenül és tisztán megállapítható és azt bizonyítja, hogy ez semmiesetre sem lehet véletlenség. Bizonyítja a rokonságot egy a nyolcadik századból való runa-emlék is, amelyen *Ingvar* (Ungur) vezér buszik vezértársaitól azzal, hogy keletre megy népével új hazát keresni.

Összehasonlító nyelvészeti tanulmányaiban *Roose* tanár több székely szó értelmét találta meg a skótkban, így a szék (uri szék, törvényszék), székely löfő' bog, göcsej stb. szavakét. A szék a skótkban sac, vagy sake (kiejtése szék). Enut király uralkodása óta törvénykezési jogot jelent, amelyet feudális birtokán a lord of manor gyakorolt, akit az ó-skót nyelvben hlaforndnak (kiejtése lafor) neveztek. A köznép a lafor-t (a löfőt) aki a sac-jogát gyakorolta, később sacer-nek (szeker) nevezte.

Az az 500 szó, amelyet *Murray* ismeretlen származásának jelölt meg,

Cipők legjobb minőségben **Grünwald-cipőüzem** készen és méret után **Sas-utca 4., Kölcsonsegélyző-épület.** olosón beszerezhetők.

Roose kutatásai alapján tiszta magyar származású szónak tekinthető. Pár példát idézünk itt: bug = bogár, a Dunántúlon bugár, cade (ked) = kedves, a székelyeknél kedés, cambock = kámpó, colm, gryme (grum) = korom, disen = diszítani, twin = tűnni, fenne (fene) = betegség, mely növényeket pusztít és fene, mely elviszi az embert, flush (flös) = fölös, ganar = gunár, a székelyeknél ganár, gashe (gás) = késsel vágni, lasy (lézi) = lézeng, az ó-magyarban lézeg, lusk (lőszk) = leskelődik, parch = perch (percs) = perzsel, palk (paak), pawky (paaki) = pajkos, stb., stb.

Ezek a kikapott példák és Roose tanár gondolatmenetének vázlatos ismertetése is bizonyítja, hogy ha tudományos értékében még nem is tisztázott, de mindenesetre nagyon érdekes, ötletes, eredeti és nemzeti szempontból minden támogatásra érdemes munkálkodásról van, amelynek eredményeit a vasárnapi előadásán ismertetni meg Roose tanár a debreczeni közönséggel.

Sándor Margit
női kalap üzletében
József kir. herceg-u. 3.
legelőcsőben szeresheti be
KALAPJAIT.
Alakítások pontosan eszközöltetnek

Egy zsákmányvontat kirablása

Venetopol oláh hadnagyból hogy lett milliomos?

A dicsőséges oláh visszavonulás alkalmával, az oláh hadsereg a hozzáférhető Magyarországot kiürítette, amennyire csak ideje és ereje engedte. Erdély vasuti állomásai ma is telve vannak az akkori hadizsákmánnyal. Egy ötven vasuti kocsiából álló vonat Nagyenyeden rekedt meg, megakadva cséplőgépekkel, talpbőrökkel, patkószegekkel stb. A vonat parancsnoka G. Venetopol oláh hadnagy volt, aki állandóan a zsákmányvontaton lakott a vonat-őrséggel együtt. Oláh szokás szerint Venetopol hadnagy is azt cselekedte, amit a többi oláh közhivatalnokok tettek: a rábizott zsákmányvontat magának tekintette és mindent eladott, amit csak megvettek. Zsákszámbra, sőt vagonkételekben adta el a talpbőröket, gépkarészkeket, szőkeket stb. Fővásárlói voltak Rosca oláh kereskedő, Naphtalin és Fia szállító cég, az enyedi oláh pap és több oláh ügyvéd. Az üzlet zavartalanul folyt mindaddig, amíg Pedelean főhadnagy állomásparancsnok üzlettársnak fel nem ajánlkozott. Venetopol hadnagy nem akarta megosztani a saját zsákmányát, mivel fölöttese az övének is nagyobb üzleteket bonyolított le s már megmilliomosodott, míg ő csak utban volt az első millió felé.

Pedelean főhadnagy-állomásparancsnok nem nyugodott bele a visszautasításba, hanem följelentette alantasát mint sikkasztót, számítva a 25 százalékos feljelentési díjra. Erre Venetopol letartóztatták az orgazdákkal együtt. Kiderült azonban, hogy ha komolyan veszik a dolgot, Enyed és vidékén nem marad szabadon az oláh intelligencia, sőt — mint kiderült — a feljelentő főhadnagy édesapja is az orgazdák között volt. A vádlottakat csakhamar szabadon is bocsátották ideiglenesen s folyt a vizsgálat, de csakhamar sikerrel járt az oláhországi módszer, mert a hadbírói személyzet az ügy aktáit úgy kezelte, hogy a pör feledésbe ment.

Hónapok mulva jött az oláh képviselőválasztás. Venetopol hadnagy, az új oláh milliomos gondolt nagyot és merészet s fellépett

az oláh királyságban kormánypárti (Avarescu) programmal. Ellenpártjának sikerült tudomást szerezni a magyar zsákmány elrablásáról és kiderítette, hogy a már feledésbe merült Venetopol-féle rablás ügyét a hadbíróóság tűzze napirendre.

A hadbíróóság végre június 19-re ki is tűzte a tárgyalást. A védők között voltak: Venetopol sógora, őrnagy-hadbíró és ügyvéd, Pordea Romulusz, dr. Moldován, Popescu és Mocan ügyvédek. A hadbíróóság elfogadta azt az érvelést, hogy az 50 kocsiából álló zsákmányvontat tartalmáról nem adtak Venetopol vonatparancsnoknak leltárt, amikor Szolnokon rábizták a zsákmányvontat s így nem állapítható meg, hogy az eladott anyagokból mennyi illette az oláh államot, mert a vádlott állítása szerint, ő maga is sok mindent összevásárolt Szolnokon a saját

költségére. A hadbíróóság ítélete arról szólott csak, hogy Venetopol a szolgálati kezelést gondatlanul végezte s emiatt 3 havi fogházat kapott, de tisztí rangját megahagyták. Venetopol tisztiszolgáját egy hónapi fogházra azért ítélték el, mert egyes dolgokat a gazdája tudta nélkül adott el két kereskedőnek, akik szintén 3-3 hónapi elzárásra ítéltettek. Venetopol az ítéletben megnyugodott.

A nagyenyedi állomásról eltűnt 50 vagon oláhállamilag rabolt magyar érték s a vidéken mindenki tudja, hogy kiknek a kezére került s hogy milliomosá lett Venetopol, a szegény oláhországi hadnagy; több erdélyi oláh ügyvéd és pap százezreket keresett; az oláh erkölcsön folyt nem esett — és: Venetopol a következő választáson okvetlenül képviselő lesz, de lehet még oláh miniszter is.

A carrarai márványbányák elsüllyedtek

Az olaszországi földrengés pusztításai

Róma, szept. 11. Az újabb jelentések szörnyű részleteket közölnek a földrengés pusztításairól. A katasztrófa sokkal nagyobb területen dult, mint eleinte hitték. A carrarai világhírű márványbányák nincsenek többé, mert a földrengés következtében nagy földesuszamlások támadtak, melyek betemették a bányákat.

A toscanai Appeninek vidéke csupa romhalma. Castiglione, Sandomino, Montignosa — ezek a felleges helységek a Firenzéből Veronába vezető uton nagyon megrongálódtak. Egyrésztük teljesen megsemmisült.

Pistojában a Madonna del' Umilia szép templomának kupolája rombadólt.

Pisában a megrémült lakosság inkább maga tett kárt önmagában, semmint a földrengés. Bolognában is rettenetes volt a halálfélelem. Ugy számítják, hogy az áldozatok száma meghaladja az ezret.

Csigéné! sonka, szalám, császárhús, füstölt hasnemlek, naponta friss tepertő, esténként meleg kolbász, pácolt esemeszalonna és kolbász különlegességek állandóan.
Batthyányi-utca 6. sz.

Riadalom az Árpád-téren
Aki emberevőnek képzei magát

Óriási riadalmat okozott tegnap este egy vadul ordító ember az Árpád-téri járó-kelők közt. A nyugodtan sétáló embereket váratlanul megröghanta egy dult külsejű ember.

— Emberevő vagyok! Most jöttem Patagóniából, ordította vérben forgó szemmelés neki esve a gyanútlan sétálóknak, torkon ragadta őket.

A megrémült emberek az ott posztoló rendőr segítségével lefogták a dühöngő „patagont” és mentőkért telefonáltak. A mentők néhány perc alatt a helyszínre érkeztek, a vadul kapálózó örültet kényszerzubbonyba bújatták és beszállították a közközház elmebeteg osztályára. Megállapítást nyert, hogy Tomsa Gábor nevű cipész, Pacsirta-utcai lakos, aki hirtelen megőrült és düh rohamot kapott.

VELOUR ÉS BÁRSONY
MODELL KALAPOK
érkeztek.
SCHIMMER MÓRNÉ
Piac-utca 2. szám.
Alakítások gyorsan, létszerűen eszközöltetnek.

HIREK.

— **Főispáni installáció.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága szerdán reggel 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart, hogy Huberth Ottó dr. főispánt, az első városi főispánt beiktatás. A rendkívüli közgyűlés a beiktatás után több fontos és sürgős ügyet is letárgyal.

— **A népbiztosok bünpöre.** Budapesti tudósítónk jelenti: A népbiztosok bünpörében a büntető törvénysszék ma folytatta a tanúk kihallgatását. Kiss István főhadnagy folytatta a vallomását a juniusi ellenforradalomról. Elmondta, hogy az ellenforradalom után letartóztatták és halálra ítélték, büntetését később 15 évi fegyházra változtatták. Papváry Endre őrnagy ugyancsak a juniusi ellenforradalomról tett vallomást.

— **A kollégium évnnyitó ünnepélye.** A debreczeni református kollégium összes tanintézetei számára ma délelőtt tartotta meg a tanévet megnyitó ünnepi istentiszteletet, amelyen Erdős Károly tanítóképezdei tanár mondott szép imát. Istentisztelet után a kollégium disztermébe vonultak a tisztelgő küldöttségek. A várost Huberth Ottó dr. főispán, Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyző és Vass Károly dr. th. tanácsnok képviselték. Erdős József kollégiumi rektor megnyitotta után Balthazar Dezső dr. püspök az egyházkerület, Csóka Sámuel főjegyző a város, Szele György lelkész a debreczeni egyház és Pokoly József dr. egyetemi rektor a tudományegyetem

nevében üdvözölték az új tanévet megnyitása alkalmából az ősi kollégiumot.

— **Merénylétől félték Lloyd Georgeot.** Baselhől táviratozók: A Lloyd George őrizetere rendelt titkosrendőr-csoportot megerősítették, mivel a londoni rendőrség arról értesült, hogy Lloyd George ellen a sinnefelek, akik közül többen Londonban voltak, merényletet akarnak elkövetni. Lloyd George ezért nem volt hajlandó fogadni az ir-deputációt, mely a corki polgármester szabadonbocsátását kérelmezte.

— **Katonák a menekültekért.** Röviden említést tettünk arról a követendő és dicséretreméltó szereplésről, melyre a debreceni háziezred műkedvelő katonái nagy ambícióval vállalkoztak. Egy egész estét betöltő kabarészere, érdekesebbnél érdekesebb számokból álló műsort állítottak össze, amely hazafias tárgyánál fogva igen élvezetesnek mutatkozik. A napok óta szorgalmasan folyó próbákból örvendetesen győződünk meg arról, hogy a műkedvelők előadása várakozáson felüli színű áll s nemcsak a menekültekre való tekintetből, hanem a nyújtandó élvezetes est szempontjából is a közönség pártolására érdemes.

— **Vérhasjárvány Ujpesten.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ujpest város területén a legutóbbi napokban járványszerűen fellépett a vérhas. Az ujpesti tisztí főorvosnak a járványbizottság legutóbbi ülésén tett jelentése szerint a megbetegedések száma eddig 1030, melyek közül mintegy 10 százalék halálos kimenetelű volt. A hatóságok minden intézkedést megtektek a betegség terjedésének megakadályozására. Az összes ellemi-és középiskolákban beszüntették a tanítást és a szórakozó helyeken is rendkívüli óvintézkedéseket léptettek életbe.

— **A református elemi iskolákban a beiratás szept. 15-17-én lesz; szept. 18. évnnyitó istentisztelet; szept. 20. tanítás.** — Az egyház ez-uton is kéri a szülőket, hogy beiratáskor a tanító uraknál lépjenek be a Református Iskolaevesületbe. A beosztott állami menekült tanítók azonnal jelentkezzenek az iskolaszéki elnöknel (d. e. 9-11.). Uray S. isk. sz. elnök.

— **Frank Sándor céghez Piac-u. 42.** újabb szállítmány érkezett. Ruha szövetek, selymek kész féhárnyú és női felöltőkben olcsó szabott árak.

— **Csalás egy debreczeni magántisztviselő neve alatt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Kátai Imre debreczeni magántisztviselő a napokban Budapestre utazott s a Meteor-szállóban együtt lakott egy Schwarz Ferencz nevű hajduböszörményi fiatalemberrel. Schwarz ellopta lakótársa iratait és Kátai Imre neve alatt különböző csalásokat követett el. Kátai följelentésére a rendőrség letartóztatta a szélhámost.

— **A Tisza áradása.** Szegedről jelentik: A Tisza áradása az utolsó napokban rohamossá vált. A vizállás emelkedése napi 40-50 centiméter.

— **A tavaszi népszámlálás során felmerült számláló biztosi díjak kifizetése.** Felhívjuk a tavaszi nép és állat összársátnál közreműködött számláló biztosoakat, másolókat és összesítőket, hogy a központi statisztikai hivatal által megállapított díjaik felvétele végett a folyó évi szeptember hó 15-től kezdődőleg a városi lisztirodában Csapó-u. 15. sz. alatt jelentkezni sziveskedjenek. Debreczen, 1920 szeptember hó 11. Közélelmezési ügyosztály.

Legjobb cipőket készít Grünwald
cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

— **A DNySC táncestélye.** Idestova egy éve annak, hogy a Debreceni Nyomdász Sport Club egy fényes táncmulatságot rendezett az Arany-Bika disztermében, de még mindig élénken emlékeznek rá mindenki, aki ezen mulatságon részt vett, mert legálább azon a rövid pár órán keresztül szinte elfeledte az akkori román megszállás kellemetlenségét. Most ismét táncmulatságot rendez a Sport Club s ismét arra fog törekedni, hogy mindenki, aki ott megjelen, arra a rövid időre, feledje el minden baját, baját s gond nélkül töltse el ezt az egy estét. Ma, vasárnap 7 órai kezdettel rendezi ismét a Munkás-Otthon (Margit-fürdő) ujonnan átalakított, fényesen kivilágított disztermében, konfetti és szerpentin csatával egybekötött táncestélyét. Belépti-díj személyenként 15 korona, a vigalmi adóval együtt. A tiszta jövedelem a Sport Club felszerelésére fog fordítani. Tekintettel a Sport testnevelő voltára, felülfizetések köszönéttel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Női felöltők és kosztümök.** eredeti bécsi modellek, valamint leánya felöltők nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez, Debrecen, Piac-utca 42.

— **Jótékonyág a menekültekkel.** A szeretet- és áldozatkész napról-napra új forrásokat fakaszt menekült véreink inséges helyzetének enyhítésére és vigasztalására. Az elmúlt héten az alábbi adományok folytak be: Mező Sándor kir. ügyész úrtól 200 K, Sesztina Lajosné elhalálozása alkalmából koszu megváltás címen 100 K, Fried Lajos úrtól 40 K, a debreceni Uri Casinótól 361 K, a nyírmadai diákság műkedvelői előadásából 2002 K, Ehrenfeld Márton úrtól szakértői díj címen 100 K, a Polgári Lövölde perselypénz címen 250 K. Fogadják a nemes adakozók az O. M. H. debreceni kirendeltségének meleg köszönetét.

— **Lopják a hizókat.** A Lindenfeld-féle hizóalából, amely a vágóhid mögött van, tegnap éjszaka ismeretlen tettesek vakmerő módon elhajították öt hizót sertést. A kár 70,000 korona. A károsultak 2000 korona jutalmat tűztek ki a nyomravezető részére. Érdekes, hogy pár nap előtt egy éjszaka ugyanilyen módon a gombostanyai hizóalából is elvitték 6 sertést. A tettesek vakmerőségére jellemző, hogy az ellopott sertéseket a helyszínen leszúrták, megperzselték, aztán szekérre rakva elvitték. A tűz fénye, amit a perzseléshez gyújtottak, Debrecenig ellátszott. Valószínű, hogy a két lopást ugyanaz a tolvajbanda hajította végre. A rendőrség széleskörű nyomozást indított.

— **A kemecsei kerület választási biztosai.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a debreceni kir. ítélőtábla teljes ülése a szabolcsvármegyei kemecsei választókerületben választási biztossá Kulin Imre debreceni kir. ítélőtáblai tanácselnököt, helyettes választási biztossá pedig Gallé Jenő marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai bírót nevezte ki.

— **A gazdaközönség figyelmébe.** Az ellátatlan lakosság lisztzükségletének biztosítása érdekében felhívjuk a termelő lakosság érdekelt tagjait, hogy a 4787. M. E. sz. rendelet alapján reájuk kivetett gabonamennyiségeket most már sürgősen szállítsák be, illetve a Debrecen és vidéke mezőgazdái hitelszövetkezete gabona osztályának sürgősen adják át. Debrecen, 1920. szeptember hó 11. Közelmezői ügyosztály.

— **Lopás horoggal.** Ungvári Józsefné Korponai-u. 12. sz. alatti lakásából ismeretlen tettes a nyitott ablakon át horoggal kipiszkált egy ágycserőt és fehérműket. A rendőrség megette az intézkedéseket, hogy a horgászó tolvajt horogra kerítse.

— **A köztisztviselők beszerzési csoportja** értesíti az alább felsorolt testületeket, hogy a részükre kiutalt textilárak átvétele végett a vármegyeházán, földszint 8. sz. a. testületileg vagy egyenként a következő sorrendben jelentkezzenek: Hétfőn, szeptember 13-án délelőtt: Dohánygyár, All. műhelytelepi iskola, Vegykiserleti állomás, Gabonagyűjtés országos kormánybiztossága, Szülészeti klinika, délután: 3-7-ig Városi adóügyosztály, Kedden délelőtt: 12. számú földmérési felügyelőség, Közvágóhid, Pénzügyörög, Siketnéma intézet, Mértékhitelítő hivatal, délután 2-6-ig: 1. számú posta. Szerdán délelőtt: R. kat. tantesület, Városi katonai és közrendészeti ügyosztály, Törvényszéki fogház, Városi orvosok és Postaszámvevőség, délután 2-6-ig: M. kir. Gazdasági akadémia, Felső kereskedelmi iskola, Munkásbiztosító, Posta-, táviró műszaki hivatal Orthodox-statisztiká és egyéb ízr. iskolák, Csütörtökön délelőtt: Nyugdíjasok 1-1000. igazolvány számig, délután: 1001-2000-ig, Pénteken délelőtt: 2001-3000-ig, délután: 3001-4000-ig, Szombaton délelőtt: 4001-5000-ig, délután 5001-től végig. Kedvezményes igazolványát (az augusztus hóra érvényes) mindenki hozza magával, mert e nélkül vásárolni nem lehet. Egyes testületek, ha a részükre kiutalt mennyiséget egy tömegben átvesszik és ezt előzőnap bejelentik, soronkívül jönnek. Testületeken kívül állók, egységek bármikor jöhetnek. Egyelőre csak a 4 vagy több taggal bíró családok jelentkezhetnek.

— **Rendőri hírek.** Elgazolta a kocsi. A sámsoni határban tegnap egy kocsi elgazolta Fazekas Sándor öt éves kislát. Súlyos sérüléseivel a közúthoz szállították. — **Tette nért gabona-áncos.** Tegnap délelőtt egy szentpéterszegi gazda egy szeker gabonát hozott be Debrecenbe örletni. Örletés után a lisztet elakarta adni. Egy rendőr észrevette és bekísérte a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy Haraszti Eleknek hívják. A lisztet elkobozták, Haraszti ellen megindult az eljárás. — **Lopás.** A debreceni államrendőrségén följelentést tett Fuchs Lipótné József királyi herceg-u. 6. sz. alatti lakos, hogy lakásán utóbbi időben rejtélyes lopások történtek sűrű egymásutánban. Szekrényéből ismeretlen tettesek mindennap ki lopnak 2-3 darab száz koronást. A rendőrség keresi a százkoronások tolvaját.

— **Jóvedelmi adók Erdélyben.** Egy legutóbb kiutasított erdélyi kereskedő beszélt el, hogy Nagyenyeden az oláhok jóvedelmi adót vetnek ki a kereskedőkre. Az adó összegénél azonban nem a tényleges jóvedelem az irányadó, hanem hogy az illető milyen erzmű és hogy mennyit tud vesztegetésekre fizetni. Így pl. a közismert Szeidl-kávéháza kivettek 120 ezer koronát, holott az összes forgalma nincs ennyi, éppen magyar érzelme miatt. Ugyanakkor a másik jófogalmu kávéháza, az EMKE-re, amelybe az oláh tiszték is járnak, 20 ezer koronát vetettek ki. Hasonló módon jartak el a kereskedőkkel is, különösen a zsidó kereskedők közt tettek különbséget abból a szempontból, hogy az illető magyar-nak vagy oláhnak vallotta magát. Fesztinger kereskedőre 90 ezer koronát, Izraelre 60 ezer koronát vetettek ki, holott ezek épen séggel nem tudnak üzletet lebonyolítani, mert nem pénzlik az oláh hatóságokat. A teljesen behódolt szász Schoppelt és Bauer cég, amely a hatóságoknak és katonaságnak is hivatalos szállítója, csupán 6 ezer koronáig lett megadóztatva. Így teszik tönkre a kereskedelmét azoknak az embereknek, akik a rideg üzleteik között sem tudják elfeledni magyar mivoltukat.

MEGNYILT

Herman Nándor és Tsa
fehérmű készítő
uri divat üzlete

Plac-u. 10. Blkával szemben.

— **Dr. Falk Tibor** ügyvéd megyei tb. alügyész irodáját Miklós-u. 33. szám alatt megnyitotta.

— **Weiszmann Jakab** okl. mérnök jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-u. 64. sz. alatt van.

Dynamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

— **Legrosszabb nyakkendőit** ujjalákkítják Kólosné nyakkendőtermében, Rákóczi-utca 23.

— **Koros Sándor** ujonnan átalakított uri és egyenruha divatüzlete, Piac-utca 69. Nagy raktár divatszövedetekben és az összes katonai felszerelésekben.

— **Kettő érettségizett** intelligens és ambiciózus fiatalember vegyipari kereskedelmi vállalatba a vegyész-mérnök mellé felvétetik. Cím a kiadó-hivatalban.

— **Iskolaruhákra,** falsókabátokra a legalkalmasabb szövetek olcsó árban kaphatók **Feldheim Testvérek** posztóruházában Király-utca 4. Ugyanott nagyválaszték angol férfi és női felöltőkben.

— **Női és gyermek harisnyák** óriási választékban, meglepő olcsó áron. Tisztviselőknél árengedmény. Lantos-áruházban, Csapó-utca 41.

— **Értékek őrzésére** kézi vaspenzszekrények (Wertheim vaskaszták) különféle nagyságban kaphatók: ifj. Losonczy János cégnél József királyi herceg-utca 16. szám.

— **Szegény Magyarországra...** (Hazafias versek.) A magyar nemzeti hadsereg vitézeinek ajánlva. Irta: Mező Jenő. Ára K 16.50. Kapható: Hegedűs és Sándor könyvkereskedésében Piac-u. 34.

— **Lindenfeld-cég** Kossuth-utca 4. alól cipőüzletét Simonffy-utca 13. alá helyezte.

— **Szülők figyelmébe!** Az iskola idényre a legerősebb gyermek cipők óriási választékban a legolcsóbb árak mellett a Weinberger cipőgyár Piac-utca 65. szám alatt levő üzletében szerezhetők be.

— **Tankönyveit** ajánlatos már most előjegyeztetni Gárdos könyvesboltjában püspöki palota.

— **Apák! Anyák!** Igyekeztek! Ha örömet akartok szerezni gyermekeiteknek, Lindenfeldnél cipőt vegyetek. Simonffy-utca 13.

— **Bécsi Kalapszalonn** ujjalákkít Darabos-utca 7.

— **Alakíttassa** kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— **Ünnepi imakönyvek,** (Mach-sorok) az izz. ünnepekre kapható Aczél Henrik modern antiquáriumban.

— **Divatlapok,** német, francia angol, továbbá gyermek-, kosztüm-, blous-lapok az őszi-téli idényre igen nagy választékban kaphatók Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében Piac-u. 34.

Uj zeneművek OPERETTEK

Lili bárónő 2 füzetben	55-20
Cigány grófné 2 füzetben	55-20
Százsorszép 2 füzetben	55-20
A kislány 2 füzetben	55-20
A pünkösdi róza 2 füzetben	59-80
A farsang tündére 2 füzetben	55-20
A hermelin nő 2 füzetben	69—
Asszony asszony csókos asszony, betét a Vándorfecskék-ből	17-50
Katikám patikám, (betét a Vándorfecskék-ből)	13-80
Ide topog, oda topog (betét a Luna asszony-ból)	17-25

Kaphatók: Hegedűs és Sándor irod. r.-t. könyv- és zeneműkereskedésében.

SZÍNHÁZ.

Sylvio kapitány

(A Csokonai-színház szezonnyitó előadása.)

A Csontos-Fazekas darabban hiába keressük a dráma részint hagyományos, részint természetes realitását. De mensége, sőt éppen ereje a darabnak az, hogy irrrealitása a magyar sors keservesen nyögött, soha megnyugvással nem fogadható irrrealitásából fakad. A friss, még véres sebek ott égnek mindnyájunk lelkén s mikor ezekbe a lelkekbe meleg, színes, zengő, magyar szavak muzsikálnak bele a magyar fájdalom, a magyar tragédia megrázó jajszeit és a rendíthetetlen hit falakat döntő harsónájának zugásával hirdetik az örök magyar igazságot, — akkor senkitem keres realitásokat, senkitem gondol az egyes ember lélekrajzának gyöngöseségeire, mert az egyetemes, minden szívből áradó és minden szívhöz szóló nagy, fájdalmas magyar igazság uralkodik királyi egyedülvalósággal a lelkeken és szíveken.

Az előadás, a Kardoss-féle drámai társulat bemutatkozója, kitűnően sikerült, komoly, erőskezű rendező alapos munkája biztosította az összjáték egyensúlyát és összhangját, a stílusos diszkrét harmonikus simulat ahhoz a jólesően egységes benyomáshoz, melyet a frissen pergő, zökkenésméltos előadás nyújtott. A szereplőkről csak az első impressziókat tolmácsolhatjuk: a régi közlő László Gyula választékos stílusa, szép magyar beszéde, kis szerepében Szigeti Jenő briliáns komikumuma most is nagy hatással volt; az újak közül Lukács Juliskát, mint a régi iskola nemes hagyományainak nemes képviselőjét üdvözöljük, Kaszab Annát megjelenése, tömören zengő, bár még nem eléggé modulált szép hangja, izléses öltözködése és általában finomságra törekvő játéka után itélve, biztató ígéretnek tekintjük; Bánhid József elsőrangú megjelenés, szimpatikus hangja, a szélsőségektől óvakodó játéka, mely különösen a második felvonás részeg-jelenetében excellált, már az első előadáson nagy hatással volt a közönségre; Szendrői Gyula Tamás szerepében komolysággal és arról tett bizonyosságot, hogy a társalgási szerepek inkább valók neki; epizód szerepekben feltűnt Heltai Andor természetes, jóízű humora, Mátray Ernő értelmes, jellegzetes parasztlgurája és operettegyüttesből vendégszereplő Nádosy élesen, sok erővel és érzéssel megjátszott alakítása.

A színházat teljesen megtöltő közönség viharos lelkesedéssel fogadta a darabot és sok meleg tapssal ünnepelte a bemutatkozó színészeket.

— **A Csokonai-színház megnyitó ünnepélye.** Ünnepi kezek között nyitotta meg első békeszezonját a Csokonai-színház. A debreceni házvezred rövid idő alatt elsőrangú nívóra emelkedett zenekara Nöth karmester vezetésével ünnepi nyitányt adott elő. Ezután Kardoss Géza, az új színház vezetője a függöny elé és a Tévél magyar imájával végzett lendületes beszédben ismertette a magyar színészetre, a magyar színészekre váró nagy feladatot. Most felhúzódott a függöny, a színpadon az új színtársulat sorakozott megkapó tablóban. Thália kultuszának tarka-barka kosztümjeiben. A közönség felállt és áhitattal hallgatta meg a Himnuszt, amelyet a magyar kultúra harcosai énekeltek magyar katonazenekar kísérete mellett.

— **A Színházi Figaró parádés ünnepi száma olyan szenzációs sikert aratott, hogy ma vasárnap, már második kiadásban fog megjelenni. Mindenütt kapható.**

— **Az oláh színház problémája Erdélyben.** Isac Emil, az erdélyi oláh színészeti felügyelője az Avanturban élesen támadja a Bukarestből Erdélybe önzölt színpalhasogató ripacsokat. Kifogásolja, hogy az oláh kormány

Erdélyt elárasztja tehetségtelen külvárosi színészekkel és így folytatja: a magyaroknak és a németeknek 14 színházuk van Erdélyben, pompás zenekarral és kifogástalan személyzettel: műsorukon minden nemzet irodalmát képviselik. Mindaddig, míg Romániában is be nem köszönt az irodalmi fellendülés korszaka, csak az erdélyiek követhetik a nyugati művészetet, már pedig egy Shakespeare, Maeterlinck és Wilde művein nevelődött közönségnek nem lehet feltalálni a közepesen alul álló darabok fok-hagymaszagu kotyvalékát.

A »Sylvio kapitány« mindenkit magával ragadó sikere egy városzerte megnyitkozó véleményt váltott ki: erről a darabról és előadásról nem lehet eleget beszélni, ezt mindenkinek meg kell néznie. A »Sylvio kapitány« vasárnap esti, hétfői, keddi, szerdai előadásai iránt is lázas a jegykereslet a Csokonai-színház jegypénztáránál. Ma, vasárnap délután a »Csikóst«, Sziglieti Edének ezt a kitünő magyar notáktól zengő népszimfővet játszik, mérsékelt hely-árrakkal.

— Kik hallgattak térzenét a vasárnapi cson? Hogy öltözködünk divatosan és olcsón? Borbély Lilly él? stb., stb. címekkel hoz cikkeket a heti »Debreceni Hét Színházi Ujság«.

Ujságtól oktató előadások az Apollóban vasárnap délelőtt 11 órakor, délután 4 és 5 órakor.

Cinabar II. amerikai cowboy bűnügyi történet, ma utoljára az Urániában. Előadások 3-5-7 és 9 órakor.

A fehér fogu álarcos, amerikai Pathé film, bűnügyi történet 8 felvonásban az Arany Bika Moziban. Előadások 3-5-7 és 9 órakor.

Az »Édes otthon« dráma 4 felvonásban, párisi film ma utoljára az Apollóban. Előadások 3-5-7 és 9 órakor.

Maciste, az igazság őre, a legbámulatosabb trükkökkel teli kalandtörténet 6 felvonásban, a főszereplő Maciste, a világhírű bűnöző erejű atléta, hétfőn mutatja be az Uránia.

Cinabar III. amerikai cowboy bűnügyi harmadik része hétfőn az Apollóban. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Írta: IVÁNYI ÖDÖN. (136.)

Mindez zavarba hozta, de amely egészen más volt, mint az az édes, könnyű zavar, ami egykor mindannyiszor elfogta e nagy szerelmes gyereket, ahányszor Veron szépsége nagyon is közelről kísértette őt. A mostan érzett zavarban volt valami a Tantalus kínjából, az érzi csödébe jutott ember keserűségéből, a tehetetlen kárvalott rezignációjából és a saját hibája miatt zátonyra jutott hajós emésztő önszemrehányásából.

És mialatt így szenvedett Veron oldalán, mindenkép rá akarla tukmálni a hitet magára, hogy ő az, aki kettejük közt inkább sinli ezt a pillanatot. Veron, aki olyan hideg fővel tudott ellentállni, bizonyosan a szenvedésben is tud korlátot tartani.

Megállapította magában, hogy Veron azok közé a szerencsés véralkatu nők közé tartozik, kiket józan nyugodtságuk megóv az érzésheli szélsőségek ellen... És, fájdalmi közepett, elkezdett csodálkozni a fölött, hogy honnan veszi magát e nyálkás, jól temperált vérmérséklet a Bacsónép között, e szenvedélyes izgatót szélsőségek közt hanyatott természetek körében...

Odáig ment e sajátos tünődésben, hogy mikor megérkeztek az ut célpontjához s a mint Veront a kocsiából lesegíté s látta halvány, nyugodt arcát, szinte haragot érzett e nyálkásverű, szép, élőszobor iránt, akinek ő boldog-

tan nyomorultja s akin nem árulja semmi azt el, hogy ő maga is ösztályosa egy szerencsétlen indulatnak... A szegény, szép szobor pedig azalatt megszenvedte a maga titkolt kínját...

XVIII.

A kapus — egy elegáns, idegen urat látva Veron mellett, alázatos, de meglehetősen szemtelen pózával bocsátotta be őt a kapu aljába.

— Hiába megy föl, kisasszony! — szólt Veronhoz, miközben Kanut arcába igyekezett vetni a kézi lámpa világát.

Kanut már bucsuzni akart, hogy megkímélje Veront és magát a kíváncsi cseléd lealázó gyanujától. amit ez szemmeláthatóan éreztetett velük — olyan formán, mintha értené a dolgot, de jó borra való fejében hajlandó lenne a félszemét behunyni. Kanut ezért a cinkostársi jóakarattal szerette volna felrugni a szemtelent, de tüstözöttte magát és várta, hogy mit fog mondani.

— Nem lehet ám bemenni a Bacsó ur lakásába — magyarázta a kapus. A rendőrök becsukták az ajtót és elvitték a kulcsot. Ugy látszik, találtak valamit. Ujságot, írást vagy valami ilyesfélét.

Folyt. köv.

Megrendelésre

legelegánsabb

cipőket

jutányosan vállalok

BARNA MIHÁLY

cipész mester, MIKLÓS-UTCA 5.

Úri hölgyek figyelmébe!

Női paletókat

mérték után készít

SZTEPANOV J.

Hatvan-utca 11.

Az utazó közönség figyelmébe

ajánlom saját készítményű

kézi- és utazó-bőröndök,

ridikülők, pénz- és mell-

tárcák, angol kézi tá-

kák, valamint e szakma-

beli munkák készítését és

javítását elvállalom

FEUERMANN bőröndös,

Piac-utca 44.

Óra- és ékszerjavító műhely

Hunyadi-utca 12. sz.

8 nap alatt minden-

féle javítást jótállás

mellett elkészíték

KOHNMÖR.

Hordó- és

famegmunkáló üzem

PAULO LAJOS

Pesti-utca 2. szám.

Javítások pontosan eszközölnek.

Száraz tuskó

kazánfűtésre alkalmas

kapható mázsánként.

Hasáb tűzifára

waggon tételben elő-

jegyzéseket elfogadok.

Vidéki rendelést is

szívesen eszközölök

Polyánszky Oroszt

tűzifa- és szénkereskedő, Piac-utca 58.

Szoboszlai-ut 1., Telefon 182.

Kalapformáló

műhely

KOHN HELÉN

Piac-utca 79.

kalapszalonzában

legújabb bécsi modellek után velour-, file- és bársonykalapok formálását, festését jutányos árban nyolc nap alatt készit.

Cosmetikai intézetemet

Széchenyi-utca 18. sz. alól

Simonffy-utca 7. szám alá

helyeztem át,

kibővítvé hölgyfodrászattal és

manieur-szalonnal.

Eltávolítok mindenféle arcbőrhibát, szepölőt, májfoltot, pattanást 10 nap alatt. Hajszálakat, arc-, mell- és karról legrovidebb idő alatt végleg kiirtom. Arcmasszage jutányos bértelben kapható.

A város kellő közepén lévő

„KÖZPONTI“

vegytisztító és kelmefestő Intézet

Varga u. 1. szám, Iparbank-palota

fest és tisztít

szőrmét, vásznat, szövetet,

selymet, kalapot, kez-

tyűt, esernyőt stb. a

legszebben és legtartó-

sabban 8 nap alatt.

Gyászruhák 24 órán belüli festetnek

Modernül berendezett

szücs műhelyemben

javítások és alakítások jutányos

árban elfogadtatnak.

ADLER szücsmester

Széchenyi-utca 40.

Portland cement

prima minőségű kiesinyben és

waggon tételben fedélesrép, fe-

délieméz, drugár, faragott fa

kapható Mező Armin fatele-

pén, Wesselényi-tér 6. sz.

Berta-malom mellett.

Oszi és téli idényre

férfi-, nő- és gyermekruhák

nagy választékban érkeztek

FRANK REZSŐ áruházában

a BIKÁ-SZÁLLÓ mellett.

Mérték utáni szabóság.

Sirkövek

nagy választékban kaphatók

Debreczen, Hunyadi-u. 14.

Temetőmunkát vállalunk.

Bélyegzőgyár

és vésőintézet

PAULO I.

Telefon: 13-65.

Veszünk

babot

kölest

és

mákat

a legjobb napiárban

GRÜNBERGER és GLÜCK

fűszer- és gyarmatáru

nagykereskedők.

„FRICZI“

KALAPSZALONBAN

óriási választékban legszebb

kalapok kaphatók

Városházavai szemben

Piac-utca 31. szám

Megnyilt

Varga foto-műterme

a Dréher mellett.

Piac-utca 43.

Terpentin,

fűrés, pollturlakk, kocsil-

lakk, simító-lakk, siccativ

brunolln, vaslakk, fehér és

színes zomán legolcsóbban

kapható

NEUMANNÁL

CSAPÓ-UTCA 8. SZÁM.

Friss tojást

kisebb-nagyobb mennyiségben

napi árban állandóan veszek.

Vidéken bevásárlókat keresek.

Pollák Zsigmond

tojásnagykereskedő Debreczen, Miklós-u. 13.

Női és gyermekruha varrást

legkényesebb izlésnek is meg-

felelően, plissérozást gyorsan

és pontosan készít olcsó árban

Naményi Bözsi

varrodája :: Miklós-utca 1.

Ócska és uj

tankönyvek

a legújabb kiadásokban min-

den iskola részére kaphatók

Aczél Henrik

modern antiquáriumban

Piac-u. 24. Első Takarékpalota

Esetleg hiányos vagy meg nem

felelő kiadásu tankönyveket

bármikor becserelek, vagy visz-

szaveszek, miért is mindenki

bizalommal vásárolhat.

Körzők, rajztömbök,

iskolatáskák, minden-

féle író- és rajzszerék

legjutányosabb árban

szerezhetők be.

Saját érdeke,

mielőtt rövid-, norinbergi és papir-
árakban szükségletét beszerezné,

az árak felől érdeklődjön

CSILLAG ADOLF

rövidáru nagykereskedésében Debreczen, Bádogos-utca 1. sz.

Állandó nagyraktár cigarettá-papirokban, és hüvelyekben, cigarettá-árak, rövidáru és galanteira cikkekben választékos nagyraktár.

Az árak olcsóságáról és a szolid kiszolgálásról személyesen tessék meggyőződni.

Az Arany Bika-fürdő

ma vasárnap is
a gőzfürdő: d. e. urak részére
" d. u. hölgyek részére
a kádfürdő egész nap min-
denki részére nyitva.

VÉNUSZ COSMETIKAI INTÉZSÉ

Széchenyi-u. 16. sz. alatt

Foglalkozik kizárólag a cosmetika minden ágával, 10 nap alatt eltüntet a legmakacsabb arcbőr hibákat: u. m. májfoltot, szeplőt, miltessert, pattanást stb. Hajszálakat arc, mell és karról rövid idő alatt kiirt. Aromás masszage jutányosan kapható bérletben.

BUDAPEST
KLEIN ÉS KRANZ
SZÁLLITMÁNYOZÓK
VI. GRÓF ZICHY JENŐ-U. 10.
TEHERÁRUK
GYORSÁRUK
EXPRESSÁRUK
SZÁLLÍTÁSA.

128° zsirszóda

szerecsendióvirág,
japán rizs, kocsi-
kenőcs és minden-
féle fűszer- és festék-
árak viszonteladók-
nak a legjutányosabb árak mellett beszerezhetőek

FRIEDMAN ÉS ASZTALOS

fűszernagykereskedőknél,
Széchenyi-utca 6. sz.

CIPÓ berna-
tehón-
bőről
Postán utánvétellel bárhova. Nemtetszőt
visszaveszem. Viszonteladók, gazdasá-
goknak nagyban ár.
Budapest VI., Vilmos-
utca 43. (ezelőtt Schönfeld)

Szabó János

terfiszabónál kész férfi nad-
rágok 440 koronától feljebb,
öltönyök méret után 2450
koronától feljebb

Püspöki palota

a nagytemplommal szemben.

Kubikosok napszamosok

felvételnek
az Egyetemi Építkezésnél
Nagyerdő.

Kereskedő urak!

**A legolcsóbb, lepszolidabb
bevásárlási forrás**
LEITNER és RÖMER
rövid-, szövött-, norinbergi
áru nagykereskedése
Hatvan-utca 2

**"Kazinczy"-
kölcsonkönyvtár**
Budapest, VII., Dohány-utca 1.
(Károly-körút sarok)
Vidékre is szállít kölcsonkönyveket.
!! Kérjen tájékoztatást !!

Templomgyertya

Mosószóda 128/130°
szappanfőzéshöz
**Kocsikenőcs, Gyufa,
Terpentin, Festék**
és mindennemű fűszer- és gyarmat-
árak legolcsóbban beszerezhetőek

Adorján Jenő és Ts

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő cégnél,
Piac-u. 83. sz. az udvarban.

SKABOFORM-
KENŐCS UJBLÓ KAPHATÓ!
Leghamarabb
megszünteti:
VIZSKETÉREGET, SÖMÖRT, Nem piszkál, szaga-
talan, napjal is
hasznáható. Próbá-
lógó, nagy létegy és
családi adagokban. Bedörzsölés után való
SKABOFORMPUDERT 6 korona.
Kapható minden gyógy- TÖRÖK J. szegytára
tárban. — Főraktár: Budapeston Király-u. 12.

Cigaretthüvelyek és papírok

bármely minőségben és mennyiségben
kaphatók

FRANKL REZSŐ Budapest, VI., Hajós-u. 20.
Kérjen mintázott árajánlatot !!

Elsőrendű olaszgyertya,
rizs, erősfoku szappan-
főző szóda, házi szap-
pan, cipőkrem, vala-
mint egyéb fűszer- és
gyarmatáru legolcsóbban
beszerzési forrása
KUPFER IGNÁC
Ist. fűszer- és gyarmatáru nagy-
kereskedésében, Bádogos-utca.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó
1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15-⁰⁰, minden további szó K 15⁰⁰.
Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat,
ezüstöt, briliánsokat leg-
magasabb árban veszek
Schiffmann ékszerész,
Piac-utca 67.

Üzleti puldot
veszünk, lehet márvány
vagy üveglappal is. Ull-
mann Salamon Kereske-
delmi R.-T. Piac-u. 69.

Elsőrendű tüzfát
nagyobb mennyiségben
veszünk. Árajánlatot kér-
jük lapunk kiadóhivata-
lába beadni.

ELADÁS.

Mérték
szerinti kész ruhák leg-
olcsóbban beszerezhetőek
Moskovits, Hatvan-u. 5.

Mindentéle
új és használt butorok
legolcsóbban beszerezhe-
tők Piac-utca 37. (Kis-
templombazár.)

Friss élesztő
kapható a reggeli
órákban Rosenthal
Sándornál, Csapó-
utca 19.

Férfi és női
kalapokat javítok és ala-
kitok. Udvarban balra
hátnál. Beliczay kalapos.

Eladó
új és használt butorok a
legjobb kivitelű a leg-
olcsóbbig József királyi
herceg-utca 20.

Szódagyár
vidéken eladó. Bővebbet
Policzer Ferenc, Bethlen-
utca 29.

Legjobb
melltartókat, has- és csi-
pőfűzőket legjutányosabb
árban készit özv. Kiss
Dezsoné, Batthyányi-utca
26. sz.

Villanymotor
4 1/2 lóerős indítóval kap-
csolóval háromszázméter
vezetékekkel, körfűrészla-
pokkal eladó. Cim a ki-
adóban.

Smirna-szőnyeg
hossza 4 és fél méter,
széles 3 és fél méter
prima minőségű elutazás
miatt eladó Haas Fülöp
és Fiai üzletében, Kos-
suth-utca 7.

Varrógép
jó karban levő eladó.
Cim a kiadóhivatalban.

Tankönyvek

az előirt legújabb kiadásokban
az összes tanintézetek számára
kaphatók

HEGEDÜS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai r.-t. könyv-
és papirkereskedésében

Meg nem felelő tankönyveket be-
!! cserélik vagy visszavesszük !!

Rajztömbök, körzők, vonal-
zők, fűzetek, valamint min-
denféle író- és rajzszerek
a legelőnyösebb napi áron
szerezhetőek be.

Vidéki rendelések pon-
tosan eszközöztetnek !!
Telefon 54. Telefon 54.

VEGYES.

Plisse-Gouvre
harangszoknyákból is ké-
szit Farkas Bella, Arany
János-utca 20.

Teljes ellátást
kaphat izraelita uri csa-
ládú iskolába járó uri
leány. — Cim a kiadó-
hivatalban.

Férfi
cylinder kalapból alaki-
tok női girardi kalapot.
Piac-utca 58. udvarban
balra hátnál, Beliczay ka-
lapos.

Társulnék
50-60.000 koronával elek-
trotechnikai vállalathoz,
esetleg társat keresek egy
ilyen vállalat létesítésé-
hez. Cim a kiadóhiva-
talanban.

Plisse-Gouvre
munkák gyorsan, szépen
olcsón készítenek Péter-
fia-utca 25.

Teljes ellátásra
beleértve a gyermekek
tanulására való felügye-
letét, 1-2 alsóbb osztá-
lyba járó tanulót rész-
ben természetbeli járan-
dóságokért ellátással elő-
kelő család. Cim a kiadó-
hivatalban.

Uri papi család
teljes ellátásra felvesz
1-2 kisebb iskolai növén-
ydedet. Hatvan-utca 1., I.
em. 8. sz.

Uri zsidó család
elvallalja intelligens szü-
lők gyermekét elelmi-
szer ellenében, hol német
zongora oktatásban is
részesülhet. Cim a ki-
adóban.

Végzett tanítónő
elvallal elemi és polgári
iskolai tanulókat német
és zongora oktatást is
nyújt. Cim a kiadóban.

Gyermekeket
az iskolaidény kezdetével
(ritualis kosztolásra) vál-
lalok teljes ellátásra. Leg-
jobb gondozást biztosítok.
Herczegné, Miklós-
utca 37.

Elcserelem
Pacsirta-utca 9. sz. alatt
levő utcai lakasomat ki-
sebb, esetleg telepen levő
lakással. Bármikor meg-
nézhető.

Eladó

a Széchenyi-utca 31. számú
jó karban levő, hat szobás
modern utcai és több rend-
béli kisebb udvari lakással
bíró ház,

a Simonyi-ut 5. számú
nyaraló,

az Ondódon nyolc ka-
tasztrális hold szántóföld
és a Tégláskertben mint-
egy négy katasztrális hold
szántóföld.

Értekezhetni Kondor
Zsigmond tablabirónál,
Simonyi-út 36.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDÜS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.